

Dette eksemplar bedes tilbakelevert Stortingets kontor når saken er behandlet av Stortinget.

Innst. S. H.

Innstilling fra den forsterkede utenriks- og konstitusjonskomité om godkjenning av en overenskomst mellom Norge og Det Forente Kongerike Storbritannia og Nord-Irland om gjensidig fritagelse for skatt i visse tilfelle av inntekt eller fortjeneste av salgsvirksomhet gjennom representant.

(St. prp. nr. 65, 1939.)

Til Stortinget.

Ved behandlingen av denne sak har komiteen vært forsterket med to medlemmer av finans- og tollkomiteen, Lykke og Haavardstad.

Ved lover nr. 2 og 3 av 14 juni 1935 ble henholdsvis § 35 og § 29 i landsskatteloven og byskatteloven endret således, at Kongen med Stortingets samtykke ved overenskomst med fremmed stats regjering under forbehold av gjensidighet kan innrømme sådan lempning i beskatning av formue og inntekt, at dobbeltbeskatning helt eller delvis unngås.

Aksjeselskapet Borregaard reiste i juni 1935 spørsmålet om en overenskomst kunne bli avsluttet først og fremst med Storbritannia og Nord-Irland med henblikk på å unngå dobbeltbeskatning av inntekt ved salg gjennom representant. Noen tid etter tok også Norges Industriforbund spørsmålet opp i en skrivelse til Finansdepartementet. Utenriksdepartementet tok da saken opp med Finansdepartementet og etter en del korrespondanse mellom de to departementer ble det utvirket kgl. resolusjon om fullmakt for Norges sendemann i London til å underskrive en avtale med Storbritannia om dette emne.

I sitt foredrag — av 10 mars 1936 — gjorde Utenriksdepartementet nærmere rede for sakens stilling, de nevnte henvendelser fra A/S Borregaard og Norges Industriforbund samt Finansdepartementets uttalelser i saken. Herom viser en til forelegget side 1—2. Det fremgår bl. a. at Finansdepartementet i skrivelse til Utenriksdepartementet av 20 februar 1936 fant å burde anbefale at det søktes istandbragt en overenskomst med Storbritannia til unngåelse av dobbeltbeskatning av inntekter på agenturer. Finansdepartementet antok at avtale burde søkes utformet overensstemmende med en svensk-britisk avtale av 6 juli 1931. Dennes gjensidige hovedbestemmelse er gjengitt i forelegget side 1.

Overensstemmende med den gitte bemyndigelse innledet legasjonen i London mars 1936 forhandlinger med de britiske myndigheter om en overenskomst. Først 21 desember 1938 lyktes det å få en overenskomst undertegnet. Når det varte såvidt lenge før et endelig resultat ble oppnådd, skyldes dette bl. a. at de britiske myndigheter sterkt insisterte på at også innkjøpskontorer som britiske firmaer hadde i Norge, måtte komme inn under skattefritagelsen. Dette fant vedkommende norske myndigheter ikke å kunne godta, og den overenskomst som er inngått unntar da heller ikke sådan virksomhet fra beskatning.

Overenskomsten består av følgende akter, som følger som bilag:

1. Overenskomst av 21 desember 1938 om gjensidig fritagelse for skatt i visse tilfeller av inntekt eller fortjeneste av salgsvirksomhet gjennom representant.
2. Note fra den britiske utenriksminister til den norske sendemann i London, datert 21 desember 1938, angående fritagelse for beskatning i Det Forente Kongerike av inntekt som oppstår ved salg av norske varer fra lager i Det Forente Kongerike (inntatt som bilag til overenskomsten).
3. Konfidentiell note fra den britiske utenriksminister til den norske sendemann i London av 21 desember, inneholdende en forklaring av betydningen av visse britiske skattebestemmelser.
4. Note fra den norske sendemann i London av 21 desember 1938 til den britiske utenriksminister, inneholdende erkjennelse for mottagelsen av den under 3 nevnte note.
5. Note fra den norske sendemann i London av 21 desember 1938 til den britiske utenriksminister, inneholdende erklæring om

at inntekt og fortjeneste som omfattes av overenskomsten ikke vil bli gjenstand for annen beskatning i Norge enn den som omhandles i overenskomsten.

6. Note fra den britiske utenriksminister til den norske sendemann i London av 21 desember 1938, inneholdende erkjennelse for mottagelsen av den under 5 nevnte note.

Til nærmere forklaring av de akter som knytter seg til selve overenskomsten bemerker Utenriksdepartementet:

Etter britiske skattebestemmelser er det ikke blitt krevet skatt av fortjeneste som oppstod ved salg av eksempelvis norske varer, som gjennom representant ble solgt fra lager i Storbritannia og Nord-Irland, når varene ble lagret for å lette leveringen og ikke for å fremvises. Ved overenskomstens artikkel 3 påtar den norske Regjering seg plikt til å innrømme lignende skattefritagelse for britiske firmaer. Da det ikke skjer noen endring i den britiske skattelovgivning på dette område, har man på britisk hold foretrukket å avgi en særskilt erklæring om britisk skattelovgivnings regler herom, fremfor i selve overenskomsten å forplikte den britiske regjering. Erklæring herom er gitt i den ovenfor under 2) nevnte note, og den norske forpliktelse til å innrømme skattefritagelse er som det fremgår av artikkel 3 gjort avhengig av at britisk skattelovgivning på dette punkt ikke blir endret.

Finansdepartementet har i skrivelse av 9 juli 1937 uttalt ønske om at det samtidig med overenskomstens inngåelse fra britisk side ble gitt uttrykk for hvordan visse sentrale britiske skattebestemmelser blir praktisert. Vedkommende britiske myndigheter anså seg ikke å være i stand til offentlig å kunne gi noen autentisk fortolkning av sine skattebestemmelser, men gikk med på at en konfidentiell uttalelse kunne bli avgitt til fortrolig bruk for de norske myndigheter. Fra norsk side tok man det forbehold at den konfidentielle uttalelse kunne bli meddelt interesserte norske næringsorganisasjoner m. v., og dette ble akseptert fra britisk side. Den konfidentielle britiske uttalelse er nevnt ovenfor som bilag 3, og bilag 4 er den norske note, hvorved den konfidentielle uttalelse erkjennes mottatt.

Av hensyn til den britiske notes konfidentielle natur har Utenriksdepartementet funnet at tilrådingen bør behandles som hemmelig.

Da forhandlingene nærmet seg sin avslutning, reiste den britiske forhandler spørsmålet om overenskomsten sikret vedkommende firmaer sikkerhet mot særskatter som eksempelvis «National Defence Contribution». Det

ble dokumentert at denne skatt i Storbritannia, under forutsetning av gjensidighet, ikke ville bli lagt på inntekt som kom inn under overenskomsten, og det ble uttalt ønske om at en erklæring måtte bli avgitt fra norsk side om at formue og inntekt som etter overenskomsten var fritatt for beskatning i Norge, heller ikke var gjenstand for beskatning i former som ikke henhørte under avtalen. Erklæring herom ble avgitt fra norsk side ved den som bilag 5 nevnte note; bilag 6 er den britiske regjerings svarnote, inneholdende erkjennelse for erklæringens mottagelse.

Angående den inngåtte overenskomsts innhold i sin almindelighet bemerker Utenriksdepartementet bl. a.:

Overenskomstens formål er å sikre mot dobbeltbeskatning hvor det gjelder inntekt eller fortjeneste som oppstår ved salgsvirksomhet gjennom representant i utlandet. Det er altså normalt den inntekt som oppstår for norske eksportører ved salg gjennom representant i Det Forente Kongerike, som fritas for britisk beskatning, og det er den inntekt som oppstår for britiske eksportører ved salg gjennom representant i Norge, som fritas for norsk beskatning. Overenskomsten gjelder som foran forklart bare salgsvirksomhet — ikke for eksempel forsikringssekskapers virksomhet og heller ikke virksomhet som knytter seg til innkjøpskontorer.

Departementet tilføyer at overenskomsten ikke berører den tidligere eksisterende overenskomst av 18 desember 1924 om gjensidig fritagelse for beskatning av skipsfarten.

Departementet bemerker videre:

Med hensyn til innrømmelser skaper overenskomsten og de akter som knytter seg til denne full gjensidighet. Når det ved overenskomstens artikkel 2 (2) fra norsk side gis tilsagn om fritagelse for formuesbeskatning uten at artikkel 1 inneholder noe tilsvarende tilsagn fra britisk side, er dette bare tilsynelatende en unntagelse fra gjensidighetsprinsippet, idet sådan formuesskatt som det her er tale om ikke eksisterer i Storbritannia og Nord-Irland, men måtte oppkreves i Norge om fritagelse ikke ble særlig fastsatt i overenskomsten.

Angående de enkelte bestemmelser i overenskomsten og de akter som knytter seg til denne, om overenskomstens fiskale betydning og om dens gjennomførelse med tilbakevirkende kraft fra 1935 har Finansdepartementet avgitt uttalelse i skrivelse av 11 mars 1939.

Idet forøvrig herom vises til forelegget side 4—6, skal en framheve at Finansdepartementet påpeker at det fra avtalens hovedbestemmelser i artiklene 1 og 2 om at salgsvirk-

sømhet drevet av eksportør i det ene land gjennom representant i det annet land ikke skal være undergitt beskatning i dette land, gjøres unntak i artiklenes siste ledd, punkt a og b.

I punkt a er det gjort unntak for det tilfelle at det gjelder salg av varer fra lager i det annet land. I slike tilfeller vil skatteplikt foreligge såvel etter norsk som britisk skatte-lovgivning. Med hensyn til forståelsen av uttrykket «lager» («stock») i punkt a bemerkes, at med dette uttrykk menes varebeholdning og ikke lagerlokale.

I punkt b er unntatt fra skattefrihet de tilfeller hvor eksportør hjemmehørende i det ene land har opprettet en filial eller et avdelingskontor i det annet land. Likeså er gjort unntak for det tilfelle at representanten har en alminnelig fullmakt til å underhandle om og avslutte kontrakter, og vanligvis benytter seg av denne fullmakt.

Artikkel 3 inneholder et unntak fra unntaksbestemmelsen i artikkel 2 punkt a om salg av varer fra lager, idet den bestemmer at når lagerholdet skjer for å lette leveringen og ikke for framvisning skal eksportøren være fritatt for beskatning i Norge. Artiklen framtrer som en ensidig innrømmelse fra norsk side, der som foran nevnt har sin grunn i at dens regel — som det framgår av den britiske note som følger avtalen som bilag 1 — etter britisk skattelovgivning er gjeldende rett i Det Forente Kongerike. Norge har derfor måttet gå med på innrømmelsen for å oppnå gjensidighet på dette punkt.

Artikkel 4 inneholder også et unntak fra unntaksbestemmelsene i artikkel 1 og 2 punkt a angående salg av varer fra lager. Etter britisk lovgivning plikter ikke utlending å erlegge skatt av inntekt som oppebæres av salg av varer fra lager i Det Forente Kongerike, når salget formidles av en «broker» eller «general commission agent», under forutsetning av at denne driver en bona fide forretning som sådan, og at han for de forretninger som han avslutter for oppdragsgiveren (hovedmannen) mottar godtgjørelse som ikke er lavere enn hva det er vanlig i den slags forretning som det gjelder. I artikkel 4 første ledd bekreftes at dette er gjeldende rett i Det Forente Kongerike. Norge har i artikkelens annet ledd innrømmet full gjensidighet på dette punkt, idet det uttales, at sålenge som forholdet etter gjeldende lov om inntektskatt i Det Forente Kongerike er som angitt i artikkelens første ledd, innrømmes det tilsvarende skattefrihet fra norsk side. I den norske tekst er uttrykkene «broker» og «general commission agent» gjengitt med ordene «megler» og «alminnelig handelskommisjo-

nær». Med «handelskommisjonær» må i denne forbindelse likestilles «handelsagent», jfr. lov om kommisjon, handelsagentur og handelsreisende av 30 juni 1916 §§ 4 og 65.

Departementet har antatt at de innrømmelser som en fra norsk side har gått med på i artikkel 3 og 4, annet ledd, ikke skulle medføre skattetape av noen vesentlig betydning for stat eller kommuner. En har antatt at avtalen under enhver omstendighet vil by norske eksportører såvidt store fordeler at en fikk gå med på disse innrømmelser for å få avtalen brakt i stand.

I artikkel 5 er definert hva uttrykket «person» omfatter. Artikkel 6 inneholder bestemmelse om ratifikasjon, ikrafttredelse samt om adgang for de kontraherende parter til å si opp avtalen. I artikkel 7 er tatt forbehold om at avtalen ikke får anvendelse på Svalbard.

Av artikkel 1 framgår at avtalen for de britiske skatters vedkommende får anvendelse første gang på det skatteår som begynte den 6 april 1935. De innrømmelser som gjøres fra norsk side i artikkel 3 og 4 annet ledd er bestemt å skulle gjøres gjeldende fra 1 juli 1935, d. v. s. at avtalen får anvendelse første gang på ligningen 1935—36. Avtalen er med andre ord gitt tilbakevirkende kraft. Sammenhengen hermed framgår av forelegget side 5—6, som en viser til.

Som følge av dette kan det bli spørsmål om tilbakebetaling av allerede erlagte skatter. Tilbakebetaling vil i tilfelle måtte finne sted etter andragende derom fra vedkommende skattyter. Da fordring på tilbakebetaling av skatt etter lov om foreldelse av fordringer av 27 juli 1896 § 5 punkt 2 foreldes i 3 år, må krav om tilbakebetaling være framsatt innen 3 år etter avtalens ikrafttreden.

Det bemerkes at Finansdepartementet under forhandlingene har ført korrespondanse med Handelsdepartementet, som i sakens anledning har innhentet uttalelser bl. a. fra Norges Industriforbund og Norges Handelsstands Forbund. Finansdepartementet har også under forhandlingene stått i forbindelse med ligningssjefen i Oslo, som har avgitt uttalelse om forskjellige spørsmål.

Komitéen er enig i at der treffes en overenskomst med Storbritannia, hvorved eksportører i begge land blir fritatt for dobbeltbeskatning.

Det framlagte forslag til overenskomst med tilhørende noteutveksling er kommet i stand etter langvarige forhandlinger. Noe skattetape av større betydning for Norge vil avtalen neppe medføre. Herom henvises til Finansdepartementets uttalelse som er inntatt foran.

Under henvisning til det her anførte og til proposisjonen innstiller komitéen til Stortinget å fatte sådan

beslutning:

Stortinget gir sitt samtykke til ratifikasjon av overenskomst undertegnet i London 21 desember 1938 mellom Norge og Nord-Irland om gjensidig fritagelse for skatt i visse til-

felle av inntekt eller fortjeneste av salgsvirk-somhet gjennom representant.

Oslo i den forsterkede utenriks- og konstitu-sjonskomité 4 mai 1939.

Sverre Støstad,
fung. formann.

Ivar Lykke,
ordfører.

T. Anderssen-Rysst,
sekretær.